بهره‌برداری ناپایدار، تهدید جدی محیط زیست چهارمحال و بختیاری است

رئیس سازمان حفاظت محیط زیست گفت: بهره‌برداری‌ها و توسعه ناپایدار موجب شده چهارمحال و بختیاری با وجود طبیعت بی‌نظیر و سرمایه‌های ارزشمندی که دارد با مشکلاتی از جمله حقابه تالاب‌ها و عواملی که طبیعت استان را مورد تهدید قرار می‌دهد روبه‌رو شود.

شینا انصاری افزود: چهارمحال و بختیاری به تعبیری سرزمین آب، آینه و آفتاب نامیده شده و طبیعت چشمنواز، منابع سرشار آب، تالاب‌های ارزشمند و تنوع زیستی بی‌نظیری داشته و هنوز هم تتمه این دارایی‌ها را دارد، اما نگرانی‌هایی به واسطه اینکه سال‌ها و دهه‌ها به موضوع محیط زیست آن گونه که باید توجه نشده، وجود دارد.

وی اظهار کرد: امروز در بعضی از مناطق چهارمحال و بختیاری با پدیده فرونشست زمین مواجه هستیم و به نظر می‌رسد این شرایط زنگ خطر و هشداری است که باید به آن توجه شود.

انصاری با اشاره به قوانین تعیین شده در قانون برنامه هفتم توسعه در خصوص موضوعات محیط زیستی به ایرنا گفت: با وجود تمام قوانین موجود در خصوص محیط زیست، این بخش در بسیاری از حوزه‌ها با چالش مواجه است و ضرورت دارد با همکاری همه بخش‌ها مشکلات رفع شود.

ترک‌های ناشی از فرونشست زمین بر تن آثار باستانی اصفهان هر روز عمیق‌تر می‌شود

تیشه بی‌تدبیری بر ریشه آثار تاریخی نصف‌جهان

اعظم طیرانی | از سال ۷۹ با قطع شدن جریان دائمی رودخانه زاینده‌رود و منقطع جاری کردن آب به بستر رودخانه از یک سو و از طرف دیگر با گسترش حفر چاه‌های زیاد، فشار بسیاری به سفره‌های زیرزمینی آب وارد شد و این موضوع موجب شده تا امروز زخم ترک‌های ناشی از فرونشست بر پیکره آثار تاریخی اصفهان سر باز کند؛ زخم‌هایی که شاید دیگر قابل مداوا نباشند.

متأسفانه با وجود اینکه دیگر توانی برای آبخوان باقی نمانده، اما همچنان اصرار به برداشت آب از آن داریم بدون آنکه دوباره آن را تغذیه کنیم بنابراین هر روز به زخم ناشی از ترک‌های ایجاد شده در آثار باستانی افزوده می‌شود.

استان اصفهان با بیش از ۲۲ هزار اثر تاریخی شامل هزار و ۹۴۰ اثر ملی و ۱۵ اثر ثبت جهانی و افزون بر ۶۰۰ خانه تاریخی و جاذبه‌های مختلف طبیعی، فرهنگی، مذهبی و تفریحی در کانون توجه گردشگران و امروز در معرض خطر فرونشست قرار دارد. بر اساس پژوهش‌های بخش زلزله‌شناسی و خطرپذیری مرکز تحقیقات وزارت راه، مسکن و شهرسازی از میان بیش از ۳۱ هزار بنای تاریخی کشور حدود ۵۲ درصد در پهنه‌های فرونشستی قرار دارند و از ۶۳ سایت ثبت جهانی یونسکو ۲۷ مورد مستقیماً در معرض خطر نشست زمین هستند.

■ **زخم‌های قدیمی که سر باز کرده‌اند**

میدان نقش‌جهان، مسجد امام، سردرهای ورودی میدان در خیابان‌های سپه و حافظ و بازار قیصریه زخم‌های کهنه‌ای دارند که از دهه ۹۰ سر باز کرده‌اند و فاجعه فرونشست زمین در مرکز و در محدوده تاریخی اصفهان را بیش از گذشته به ما گوشزد می‌کنند.

ترک‌های متعدد در دیواره بنای تاریخی مسجد امام تماماً حکایت از فرونشست زمین در این مجموعه دارد؛ شکاف‌هایی که حالا به قطر ۱۰ سانتیمتر رسیده و گویای عمق این فاجعه است. داده‌های رادار سال ۹۷ سازمان نقشه‌برداری کشور میزان فرونشست و نشست هر یک از نقاط شهر اصفهان و حتی بناهای تاریخی اصفهان را مشخص کرده و به استناد این تصاویر میزان نرخ نشست نسبی در میدان نقش جهان ۳ تا ۵ سانتیمتر در سال ارزیابی شده است.

به گفته کارشناسان، فرونشست تجمعی و البته نامتقارن موجب شکست، شکاف و تزلزل سازه برخی بناهای تاریخی در اصفهان شده است؛ به این معنا که با احتساب نشست سالیانه ۵ سانتیمتر در محدوده میدان نقش جهان، زمین پس از ۱۰ سال، نیم متر فرومی‌نشیند اما ماجرا به همین جا ختم نمی‌شود؛ فرونشست نامتقارن می‌تواند حکم تیر آخر باشد و با ایجاد اختلاف نشست در دو سوی یک محدوده از جمله در دو سوی گستره «میدان نقش جهان» موجب شکست سازه‌ها و ایجاد شکاف‌ها و آثار مخرب فرونشست شود.

■ **زخم توسعه شهری**

اصفهان یک شهر تاریخی با دست‌کم ۶ هزار سال قدمت است که به گفته کارشناسان باستان‌شناسی هر جایی که در این شهر قدم می‌گذارید -حتی در عمق ۵ متری شهر- به داده‌های تاریخی می‌رسید با این حال عبور جنجال‌برانگیز خط یک مترو اصفهان از زیر پل تاریخی سی‌وسه پل که هنوز مورد انتقاد کارشناسان میراث فرهنگی است، تخریب شهر زیرزمینی خیابان عبدالرزاق برای توسعه شهری و از میان رفتن سرمایه صدها کاسب اصفهانی با تخریب میدان میوه و تره‌بار اصفهان به بهانه بازسازی میدان امام علی(ع) تنها بخشی از آسیب رساندن به بافت میراثی اصفهان است.

اگر از کم‌کاری برای حفاظت از خانه‌های تاریخی اصفهان و حتی ممانعت نکردن از تخریب آن‌ها بگذریم؛ تخریب شبانه حمام خسروآغا در ابتدای خیابان حکیم، تخریب بافت قدیمی و خانه‌های محله و گذر آقا نجفی و از میان رفتن کسب‌وکار شهروندان در میدان امام حسین(ع) برای ساخت مجتمع تجاری جهان‌نما تنها بخش کوچکی از آسیب‌رسانی مدیریت شهری اصفهان به میراث فرهنگی نصف جهان در سال‌های اخیر محسوب می‌شود و این نکته قابل ذکر است که با وجود کشف پایه‌های کاخ جهان‌نما در ابتدای چهارباغ عباسی پروژه ساخت مجتمع تجاری ادامه یافت. اکنون نیز در دور جدید از تخریب‌های میراثی، پروژه خط دوم مترو با فاصله تنها ۲۰ متر از مسجد جامع عتیق اصفهان در دست ساخت است؛ موضوعی که میراث فرهنگی اصفهان را به مددخواهی از یونسکو برانگیخته و یونسکو نیز خواستار تفحص در این خصوص شده است.

■ **پیامدهای جنگ**

رئیس بخش زلزله‌شناسی و خطرپذیری مرکز تحقیقات وزارت راه، مسکن و شهرسازی به قدس می‌گوید: از زخم‌های داخلی و ظلم‌های روا داشته به بناهای تاریخی اصفهان در داخل کشور که بگذریم در تابستان ۱۴۰۴ جنگ با رژیم صهیونیستی نیز مزید بر علت شد.

علی بیت اللهی می افزاید: اگرچه بر اساس معاهدات بین‌المللی، تخریب آثار باستانی توسط نیروهای متخاصم در هر مرحله از جنگ، جنایت جنگی به شمار می‌آید و کشور مهاجم موظف به پرداخت غرامت سنگین است اما همواره در طول جنگ ۱۲ روزه بیم آن می‌رفت که آثار تاریخی این شهر ۶ هزار ساله مورد تجاوز دشمن قرار بگیرد هر چند که بنا بر گفته کارشناسان حتی آلودگی صوتی ناشی از موج انفجارها می‌تواند به این بناهای تاریخی آسیب برساند و آثار آن ممکن است تا مدت‌ها باقی بماند. متأسفانه جنگ ۱۲ روزه و انسداد خطوط پروازی موجب قطع ارتباط گردشگران داخلی و خارجی شد و اقتصاد این حوزه را مختل کرد.

■ **فریاد زمین**

وی با تأکید و الزام بر استمرار جریان آب در زاینده‌رود به ما می‌گوید: رودخانه زاینده‌رود مانند سرنگی است که باید به زمین اصفهان تزریق شود در غیر این صورت فرونشست روز به روز شرایط اصفهان را پیچیده‌تر می‌کند.

دکتر بیت‌اللهی با بیان اینکه آثار فرونشست به صورت شکاف‌ها در سطح زمین ظاهر می‌شود و این نشانه‌ها بیانگر هشدار جدی برای آینده محیط زیست اصفهان هستند ادامه می‌دهد: استان اصفهان از نظر تعداد شهرها، مساحت بافت‌های فرسوده و تمرکز جمعیت در پهنه فرونشستی در رتبه نخست کشور قرار دارد و این مسئله تهدیدی جدی برای آینده فرهنگی و تاریخی این استان به شمار می‌رود.

وی با اشاره به این موضوع که در بالادست سد زاینده‌رود وسعت باغ‌ها نسبت به سال ۱۳۷۰ بیش از هفت برابر شده، بیان می‌کند: این باغ‌ها نیاز آبی شدیدی دارند که موجب کاهش آب ورودی به پایین‌دست، افت شدید سطح آبخوان‌ها و خشک شدن تالاب گاوخونی شده‌اند.

وی با اشاره به اینکه خشکی زاینده‌رود نقش اصلی را در فرونشست نامتقارن اصفهان داشته است، می‌گوید: زاینده‌رود پیش‌تر از شمال اصفهان رد می‌شد که با کاهش دبی و نیروی آب، به سمت جنوب و مکان فعلی رفته است.

■ **چه باید کرد؟**

رئیس بخش زلزله‌شناسی و خطرپذیری مرکز تحقیقات وزارت راه، مسکن و شهرسازی اظهار می‌کند: کار اصلی برای کنترل فرونشست، کاهش برداشت از آب‌های زیرزمینی و احیای زاینده‌رود است.

بیت‌اللهی تصریح می‌کند: راهکار اصلی، جریان یافتن حداقلی آب در زاینده‌رود و اجرای سیاست «نکشت» در حریم ۴۰۰ متری این رودخانه است که با حمایت از کشاورزان و تغییر الگوی اشتغال می‌توان امیدوار بود آبخوان اصفهان دوباره احیا شود، هر چند که تحقق آن نیازمند عزم ملی و تخصیص منابع مالی است.

وی تأکید می‌کند: الزاماتی با تصویب هیئت دولت باید تدوین شود که به شکل نظام‌مند با همراهی سایر دستگاه‌های اجرایی به کنترل اثرات فرونشست در محدوده‌های تاریخی کمک کند.

بیت‌اللهی با بیان اینکه وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در این راستا باید ضوابط و مقررات فرونشست در بناها و محوطه‌های تاریخی را در هیئت دولت مصوب و ابلاغ کند، می‌گوید: دستگاه‌های اجرایی مانند وزارت نیرو، جهاد کشاورزی، وزارت صنعت و معدن و وزارت راه و شهرسازی برای پیشبرد این جریان باید نظام‌مند شوند. وی با بیان اینکه نشست نامتقارن اثرات مخربی بر بناهای تاریخی می‌گذارد و در مواردی موجب شکاف در سازه‌ها می‌شود، اظهار می‌کند: در میدان نقش‌جهان اختلاف نشست تنها نیم سانتیمتری در نقاط مختلف می‌تواند در گذر زمان به چند سانتیمتر برسد که برای سازه‌های تاریخی فاقد اسکلت و پیوستگی بسیار خطرناک است بنابراین این موضوع را باید بیش از گذشته جدی گرفت.

ایران‌گردی

«روستای خفر» جهنم سفید، بهشت گردشگران

در دامنه‌های بلندترین قله دنا، روستای گردشگری خفر واقع شده که یکی از روستاهای ییلاقی در استان اصفهان است. این روستا تقریباً در مرز استان‌های اصفهان و کهگیلویه و بویراحمد واقع شده است.

■ **معرفی روستا**

روستای خفر در منطقه پادنای سمیرم واقع شده است. این روستا در دامنه بلندترین قله دنا بنا شده و این موضوع موجب شده آب‌وهوای روستا کوهستانی باشد. روستای خفر بهار و تابستان‌های بسیار خنک و خوش آب و هوا دارد، اما زمستان‌های روستا سرد و برفی است. از نظر برخی کارشناسان، روستای خفر با قدمت ۵ هزار سال جزو قدیمی‌ترین روستاهای منطقه پادناست.

روستای خفر به دلیل قرارگیری در دامنه کوه دنا، زمستان‌های بسیار سرد و پربرفی دارد که موجب قطع شدن راه‌های ارتباطی روستا می‌شود، به همین دلیل به آن جهنم سفید می‌گویند. همچنین به خاطر زیبایی‌های طبیعی‌اش در فصل‌های دیگر سال، به‌ویژه در فصل بهار، به عنوان عروس دنا و بهشت گردشگران شناخته می‌شود.

■ **روایت نام‌گذاری**

نام روستای خفر داستان‌های بسیاری دارد که برخی در میان مردم محلی و برخی در میان کارشناسان رواج دارد. در یک روایت نام روستا برگرفته از موقعیت جغرافیایی آن است. روستای خفر در دامنه کوه قرار دارد و همین موجب شد نام روستا ابتدا خور گذاشته شود. خور به معنای جای گود بوده و بعدها نام روستا به حفر و نهایتاً به خفر تبدیل شده است. اما در روایت دیگر نام روستا را به قبیله‌ای به نام غور یا خور ربط می‌دهند. قبیله غور در این منطقه زندگی می‌کردند و با گذر زمان غور به خفر تغییر کرده، اما در روایت دیگری به کوریا گبر اشاره می‌کنند که آیینی پیش از اسلام بوده و در این منطقه معرفی شده است.

■ **جاذبه‌ها**

روستای خفر به دلیل موقعیت جغرافیایی که دارد، جاذبه‌های طبیعی بسیاری را در خود نهان کرده است. از جمله پوشش گیاهی و جانوری متنوع روستا که برای علاقه‌مندان به طبیعت جای شگفتی دارد. علاوه بر پوشش گیاهی و جانوری، روستای خفر همان طور که بیان شد در دامنه بلندترین قله دنا که قله قاش مستان است، قرار دارد و بهترین مسیر کوه‌نوردی برای صعود به قله‌های دنا نیز هست.

■ **بافت مسکونی**

روستای خفر یک روستای کوهستانی محسوب می‌شود. معماری روستا برگرفته از توپوگرافی آن است. بافت روستا در این راستا متمرکز و از مصالح بومی خشت و سنگ و چوب استفاده شده است. اغلب خانه‌های این روستا بافت سنتی خود را حفظ کرده‌اند و این مهم بر زیبایی بصری روستا افزوده؛ چراکه خانه‌های قدیمی روستا ایوان‌دار هستند.

■ **آبشار خفر**

آبشار خفر یکی از جاذبه‌های طبیعی و مشهور روستاست. این آبشار در ۵ کیلومتری روستا و روی دامنه رشته‌کوه دنا قرار دارد. ارتفاع آبشار حدود ۳۰ متر است. آب آبشار از کوه‌های دنا سرچشمه می‌گیرد و به سمت روستا جاری می‌شود. افزون بر جاذبه‌های ذکر شده، روستا دو رودخانه نیز دارد که بر طبیعت زیبای روستا تأثیر بسیاری گذاشته است. همچنین چشمه‌ها و غارهای متعددی در اطراف روستا و روی دامنه کوه دیده می‌شوند. روستای خفر را می‌توان یکی از روستاهای نمونه گردشگری استان اصفهان دانست، با این حال در این روستا هتل یا مهمانسرایی وجود ندارد و گردشگران برای اقامت باید به خانه‌های محلی بروند. بهترین فصل سفر به این روستای زیبا نیز بهار و تابستان است.

خبر

فرصت سرمایه‌گذاری اقتصادی ۳/۵ میلیارد یورویی در مازندران شناسایی شد

سرپرست معاونت هماهنگی امور اقتصادی و گردشگری استانداری مازندران گفت: ۵۶۰ فرصت سرمایه‌گذاری اقتصادی به ارزش بیش از ۳ میلیارد و ۵۰۰ میلیون یورو در استان شناسایی شد.

محمدابراهیم تولایی با تأکید بر ضرورت تلاش مضاعف برای توسعه استان، به جایگاه اقتصادی مازندران اشاره کرد و افزود: این استان در تولید برخی محصولات کشاورزی، خدمات و صنعت رتبه‌های اول تا چهارم کشور را داراست. سهم مازندران از ارزش افزوده کشاورزی ۸ درصد، صنعت ۱۳ درصد و خدمات ۷ درصد است و استان در رتبه هفتم تولید ناخالص داخلی کشور قرار دارد.

وی در خصوص فرصت‌های سرمایه‌گذاری اظهار کرد: ۵۶۰ فرصت سرمایه‌گذاری اقتصادی شناسایی و ارزش آن‌ها بیش از ۳ میلیارد و ۵۰۰ میلیون یورو برآورد شده است. هدف این است که این ظرفیت‌ها به طرح‌های عملیاتی تبدیل و زمینه جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی برای توسعه پایدار استان فراهم شود.

تولایی به مهر گفت: کشاورزی محور اصلی اقتصاد استان است و گردشگری، صنعت و اقتصاد دریامحور نیز فرصت‌های مهمی برای توسعه مازندران محسوب می‌شوند که در سیاست‌های توسعه‌ای استانداری مورد توجه ویژه قرار گرفته‌اند.

جدول ۹۲۶۰

طراح جدول: محمدرضا علی‌زاده
zadehalireza@gmail.com

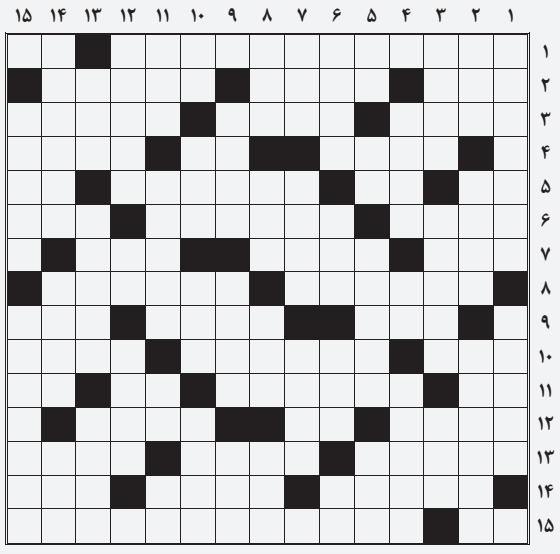

■ افقی:

۱. مهاجم گلزن سابق پرسپولیس تهران و سپاهان اصفهان که در اتحاد کلباء بازی می‌کند - مدافع فوتبالی ۲. آزاد - پارچه‌فروش - تراوش‌کننده ۳. رویه - کنایه از لباس نازک است - زمین‌لرزه ۴. بیماری کهنه - درک‌کردن - خلایق ۵. خاک کوزه‌گری - زبان‌گنجشک - ناکام - بوی رطوبت ۶. ستاره‌شناسی - مأمور پلیس - در میقاتش را جلال آل‌احمد نوشته ۷. قبل از جنجال می‌آید - ابتدا - حلق ۸. جان‌نثار - پرچم ایران تا پایان ساسانیان ۹. گرفتن - قوم تاتار - شهری در ایالت رور آلمان که راه‌آهن آن شهرت دارد ۱۰. مخترع ماشین بخار - توپ‌ربایی در بسکتبال - شناس ۱۱. طلا - راهی که کوتاه‌ترین فاصله به مقصد باشد - مروارید درشت - صدمتر مربع ۱۲. پیامبری در شکم ماهی - یکدندگی - نوعی پارچه نخی سفید و نازک ۱۳. کم‌شده - سزاوار - احمق ۱۴. مطرود - مغرب - الگوی روز ۱۵. زیر پامانده - ... از بیستون نیامد/ شاید به خواب شیرین فرهاد رفته‌باشد

■ عمودی:

۱. نوعی چاشت که به آن آش‌شیر هم می‌گویند - موسیقی ۲. میوه آبدار تابستانی - نوار باریک حاشیه لباس - فک ۳. از پهلوانان ایرانی شاهنامه و پسر گودرز - پیشکار - سوره زنان ۴. ضرورت - خاندان - سنددار ۵. مایه حیات - ۳ کیلوگرم - از انواع مرغوب پسته ایرانی - ارشادگر ۶. صمغ - صدا و نوا - موی گردن شیر - ترمز چهارپا ۷. سرشیر - درودگر - کالای به‌دردنخور ۸. قالبی از شعر سنتی فارسی - توستر - دروازه - خاص‌تر ۹. نام پسرانه وطنی - گوشه زمین فوتبال - خاطره ۱۰. الفبای موسیقی - خانه بزرگ - زمان بی‌پایان - کاغذ ضخیم ۱۱. تکان و جنبش - میوه خوشه‌ای - سرای مهر - خاک کوزه ۱۲. سقف خانه - قدم یکپا - بتون مسلح ۱۳. نیروی ثقل - درخواست - سالن انتظار هتل ۱۴. متوازن - اثر تربیتی امیل زولا - جسد مردار ۱۵. گردهمایی - گیاهی علفی و پایا با ساقه‌های ترد و گوشتی که مصرف خوراکی دارد

حل جدول شماره قبل

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ب	س	ا	ز	ب	ی	س	ت	س	ا	ل	■	ا	چ	ر
۲	ک	و	ی	ر	■	ب	خ	ل	■	ب	ا	ر	ک	د	■
۳	■	د	ن	د	ه	■	ت	ا	ل	و	■	ی	ت	ی	م
۴	ل	چ	ه	■	م	ک	■	ش	ک	■	ک	ت	ف	■	ق
۵	ا	و	■	ت	ا	ر	ی	■	ه	ا	ر	و	ا	ر	د
۶	م	■	ب	ر	ن	ا	م	ه	■	ل	ی	ن	■	ا	م
۷	ا	ر	ی	ا	■	ی	ا	ک	ر	ی	م	■	ا	س	ه
۸	■	ک	و	ک	و	■	ن	ت	ج	■	ه	چ	ر	ت	■
۹	ک	ا	ه	■	ت	ا	ی	و	ا	ن	■	ر	ت	ی	ل
۱۰	ر	ب	■	ک	ی	م	■	ر	ی	ز	ن	ق	ش	■	و
۱۱	ب	ی	ا	ت	ر	ی	س	■	ی	ا	و	ه	■	ک	ک
۱۲	ل	■	س	ی	ه	■	ع	م	■	ر	ب	■	ه	ی	س
۱۳	ا	خ	ت	ر	■	خ	ی	ا	ر	■	ل	ا	م	ل	■
۱۴	■	م	خ	ا	ز	ن	■	ن	س	ر	■	ی	د	ک	ی
۱۵	د	س	ر	■	ا	گ	ر	ا	ن	د	ی	س	م	ا	ن